

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně **M. O.**, zastoupené Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Praha 2, Vinohradská 22, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2015, č. j. 62 Az 17/2014 – 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 7. 2014, č. j. OAM-3/ZA-ZA06-ZA08-2013, nebyla žalobkyni (dále „stěžovatelka“) udělena žádná z forem mezinárodní ochrany dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Stěžejním důvodem byla skutečnost, že stěžovatelka věrohodným způsobem nedoložila žádnou z azylově relevantních okolností.

Proti uvedenému rozhodnutí podala stěžovatelka správní žalobu, v níž především tvrdila, že žalovaný vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, aktuální situaci v Arménii prověřil jen formálně a vycházel přitom z neaktuálních informací. Podle stěžovatelky nemá napadené správní rozhodnutí oporu v důkazech, a považovala jej proto za nepřezkoumatelné. Nakonec namítla, že se žalovaný nedostatečně zabýval udělením humanitárního azylu.

Krajský soud v Ostravě (dále „krajský soud“) dle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) zamítl správní žalobu rozsudkem ze dne 13. 5. 2015, č. j. 62 Az 17/2014 – 34.

Krajský soud nejprve podrobně zrekapituloval průběh předchozího řízení a zdůraznil, že se jedná v pořadí již o druhou žádost stěžovatelky o mezinárodní ochranu. Následně se zabýval jednotlivými azylovými důvody a podkladovým materiálem, který žalovaný obstaral. Zaměřil se především na otázku, zda je azylově relevantním důvodem

skutečnost, že stěžovatelka přijala islám, jehož vyznavači jsou dle jejího tvrzení v Arménii diskriminováni a pronásledováni. Konstatoval, že podle dostupných informací je s jistými nedostatky svoboda vyznání v Arménii respektována a především státními orgány zabezpečena. Vyznávání islámu není zakázáno, přičemž nejvíce vyznavačů tohoto náboženství je soustředěno v Jerevanu, odkud stěžovatelka pochází. Soud rovněž uvedl, že před přijetím islámu byla stěžovatelka ateistkou, a nemusí se tudíž obávat negativních reakcí vyvolaných změnou náboženství. V souvisejících otázkách odkázal na rozhodnutí žalovaného, které považoval za dostatečné a logické. Celkově tak soud dospěl k závěru, že by stěžovateli v případě návratu nehrozilo pronásledování dosahující intenzity azylového důvodu.

Krajský soud nepřisvědčil ani námitce, že správní orgán vycházel ze zastaralých informací. Zdůraznil, že jsou-li informace pro posuzovanou věc relevantní, není podstatné, v jakém řízení byly získány. Zprávy jednotlivých organizací navíc považoval za aktuální, neboť jsou ze stejného období, kdy byla podána žádost o mezinárodní ochranu.

Následně se krajský soud zabýval otázkou udělení doplňkové ochrany. Ani v tomto směru však neshledal žádné pochybení. V případě stěžovatelky totiž nebylo zjištěno, že by jí hrozilo po návratu do Arménie skutečné nebezpečí vážné újmy. Muslimové jsou v Arménii tolerováni a žádné nebezpečí nehrozí ani neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu. Dle krajského soudu byla správně posouzena i problematika humanitárního azylu. Stěžovatelka sice trpí problémy, které se týkají zažívacího ústrojí, avšak nejedná se o zdravotní obtíže, které by byly léčitelné jen v České republice.

Závěrem krajský soud podotkl, že je napadené rozhodnutí přesvědčivě odůvodněno a opírá se o relevantní a aktuální informace o zemi stěžovatelčina původu.

Kasační stížností ze dne 20. 6. 2015, doplněnou podáním ze dne 8. 8. 2015, napadá stěžovatelka rozsudek krajského soudu z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Má za to, že se krajský soud s žalobními body dostatečně nevypořádal a pouze odkázal na napadené správní rozhodnutí. Rozsudek proto považuje za nepřezkoumatelný.

V souladu se správní žalobou stěžovatelka tvrdí, že správním orgánem nebyl skutkový stav zjištěn bez důvodných pochybností a upozorňuje, že situace v Arménii byla prověřena toliko formálně. Zdůrazňuje, že zprávy, z nichž žalovaný vycházel, nejsou aktuální, přičemž averze Arménů vůči muslimům je zjevná a nezpochybnitelná. Konkrétně poukazuje na genocidu Arménů Turky, z níž jistá nevraživost k muslimům vyplývá. Uvádí, že tento problém žalovaný zcela pominul. Stěžovatelka následně argumentuje specifickým přístupem k práci s důkazy v průběhu azylového řízení. Domnívá, že je povinností správního orgánu zajistit všechny potřebné podklady a případně prokázat, že je obava z pronásledování či hrozba vážné újmy nedůvodná. Tímto způsobem však žalovaný dokazování nevedl.

Stěžovatelka se vymezuje rovněž vůči tvrzení, že by Arménie zajišťovala svobodu vyznání. Má za to, že kromě obecných proklamací neexistují reálné záruky, že nebude po návratu pronásledována.

V závěru stěžovatelka označuje správní rozhodnutí za neúplné a spekulativní, které neměl krajský soud aprobovat. Nepřezkoumatelnost rozsudku vztahuje i k otázce humanitárního azylu, jež nebyla posouzena komplexně. Celkově tak navrhuje napadený rozsudek zrušit.

Ke kasační stížnosti byl následně připojen ještě dodatek, v němž stěžovatelka upozorňuje na válečný konflikt mezi Arménií a Ázerbajdžánem o Náhorní Karabach, možnosti vyznávat v Arménii jen ší'itský islám, ačkoli sama se řadí k větvi sunnitské, a konečně na domácí násilí, které je v Arménii obvyčejným jevem. Nakonec stěžovatelka uvádí, že v České republice žije již 9 let, má k ní vybudovány silné vazby a žádá o možnost legálně žít a pracovat jako ostatní obyvatelé České republiky.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 5. 9. 2015. Trvá na svém rozhodnutí, přičemž uvádí, že se všemi námitkami a skutkovými okolnostmi se řádně zabýval. V konkrétních věcech odkazuje na vyjádření, které podal ke správní žalobě a kasační stížnost navrhuje odmítnout pro nepřijatelnost, popřípadě zamítnout jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem a jsou splněny i obsahové náležitosti dle § 106 s. ř. s.

Kasační stížnost byla podána ve věci mezinárodní ochrany, proto se Nejvyšší správní soud dále zabýval její přijatelností (§ 104a s. ř. s.). Institutu přijatelnosti kasační stížnosti a jeho dopady do soudního řízení správního se Nejvyšší správní soud důkladně věnoval především v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna uváděná rozhodnutí zdejšího soudu jsou přístupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud ovšem není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

V projednávané věci odvozovala stěžovatelka přijatelnost kasační stížnosti především od zásahu do jejího hmotněprávního postavení vyvolaného tím, že jí nebyla žádná z forem mezinárodní ochrany udělena. Poukázala přitom na těžkosti, kterým jsou v Arménii vystaveni vyznavači islámu. Konkrétně upozornila na společenský útlak a diskriminaci, která historicky pramení z genocidy spáchané muslimy vůči Arménům. Nejvyšší správní soud zjistil, že tyto okolnosti byly podrobně posuzovány již v předcházejících fázích řízení a zatímco tehdy se jednalo o skutečnosti podstatné, z hlediska úvahy o přijatelnosti kasační stížnosti jsou naopak prakticky irelevantní. Vlastní zájmy stěžovatelky totiž rozhodně nepřesahují. Nejvyšší správní soud nicméně považuje za vhodné se k předestřeným námitkám alespoň stručně vyjádřit.

Ačkoli stěžovatelka explicitně uvedla kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., z obsahu kasační stížnosti lze dovodit, že uplatněny byly pouze důvody zmiňované pod písm. b) a d) tohoto ustanovení. Argumentace totiž směřuje výhradně do skutkového stavu, který byl zjištěn ve správním řízení a z něhož následně vycházel i krajský soud, popřípadě stěžovatelka namítá nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku.

Vada rozsudku spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti je přitom judikaturou zdejšího soudu již bohatě zmapována. Nejvyšší správní soud označuje rozhodnutí soudu za nepřezkoumatelné především tehdy, opírá-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (srov. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75), nebo pokud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek (srov. rozsudek ze dne 27. 6. 2007, č. j. 3 As 4/2007 - 58, popřípadě rozsudky ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, a ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74). Obdobně je rozhodnutí soudu zatíženo nepřezkoumatelností v případě, že se soud ztotožní se závěry správního orgánu a označí je za správné, přičemž se ale nevypořádá s věcnými či právními námitkami v žalobě uplatněnými proti takovým závěrům (srov. rozsudek ze dne 23. 12. 2005, č. j. 4 As 13/2004 - 55). Právě posledně uvedenou příčinou nepřezkoumatelnosti stěžovatelka argumentuje. Lze souhlasit s tím, že krajský soud v části řešené problematiky odkázal na zdůvodnění správního rozhodnutí, neznamená to nicméně, že by se proto jednalo o rozsudek nepřezkoumatelný. Nejvyšší správní soud stabilně judikuje, že není chybou, pokud se soud s argumentací správních orgánů ztotožní a pro stručnost na jejich závěry odkáže (viz například rozsudek ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130), měl by však v odůvodnění rozsudku vyložit, proč tak učinil, popřípadě přidat vlastní krátké hodnocení. Těmto požadavkům krajský soud plně dostal. Z rozsudku vyplývá, jakým způsobem se s žalobní argumentací vypořádal, proč se s názory žalovaného ztotožnil, a z jakých právních předpisů vycházel. Odůvodnění rozsudku odpovídá žalobním námitkám a argumentaci stěžovatelky dostatečně reflektuje. Zcela odpovídající je rovněž posouzení problematiky související s humanitárním azylem. Krajský soud jasně vyložil, proč stěžovatelka nároky na udělení humanitárního azylu nesplňuje a jakým způsobem k uvedené otázce přistupoval.

Následně se zdejší soud zabýval otázkou, zda byl ve věci řádně zjištěn skutkový stav. Stěžejním argumentem stěžovatelky bylo, že žalovaný i krajský soud zjistili informace o zemi původu pouze formálně a vycházeli z neaktuálních podkladů.

Rovněž důkazními prostředky používanými v řízení o mezinárodní ochraně a zjišťováním skutkového stavu v těchto věcech se Nejvyšší správní soud již mnohokrát zabýval. V rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaném pod č. 1825/2009 Sb. NSS, mimo jiné vymezil požadavky, které by měly zprávy o situaci v zemi původu splňovat. Konstatoval tehdy, že *„[i]nformace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* Také současná judikatura zdůrazňuje, že *„[a]ktuálnost informací je přitom nutné posuzovat případ od případu; nelze paušálně stanovit, jak staré musí informace o situaci v zemi původu být, aby z nich bylo možné vycházet“* (usnesení zdejšího soudu ze dne 24. 07. 2015, č. j. 3 Azs 215/2014 - 35). V nyní posuzované věci vycházel žalovaný a následně i krajský soud ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí České republiky z dubna 2014 (situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti), Ministerstva zahraničí Spojených států amerických z dubna 2013 (zpráva o dodržování lidských práv za rok 2012 a výroční zpráva o svobodě vyznání za rok 2012) i nevládních neziskových organizací (zpráva organizace Freedom House z ledna 2013). Nejvyšší správní soud považuje uvedené podklady za relevantní, splňující všechny shora vymezené náležitosti. Směrem k vyznavačům islámu v Arménii je ze zpráv patrná shoda v tom, že ani právní předpisy ani činnost vládnoucí garnitury takové osoby nediskriminuje a svoboda jejich vyznání je s nepatrnými nedostatky plně respektována. Současně lze poznamenat, že se jedná o zprávy aktuální, popisující situaci v Arménii prakticky v době podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Naopak nic nenásvědčuje tomu, že by se v průběhu správního řízení či řízení před krajským soudem situace v Arménii jakkoli změnila a předložené zprávy by pozbyly svou vypovídací hodnotu. Zdejší soud ostatně nepřehlédl, že sama stěžovatelka nikterak neupřesnila, v čem by měla neaktuálnost shromážděných podkladů spočívat. Obecné proklamace o změnách probíhajících v okolních zemích, popřípadě odvolávání se na historické události, nemůže detailní zkoumání provedené žalovaným jakkoli zpochybnit.

Nezbývá proto než uzavřít, že za situace, kdy stěžovatelka jak v řízení před krajským soudem, tak i před Nejvyšším správním soudem, nepřednesla žádné konkrétní argumenty či návrhy důkazů ve prospěch přijatelnosti této námitky a jejího hlubšího zkoumání, nevybočil krajský soud z obecných požadavků judikatury Nejvyššího správního soudu, pokud považoval informace o situaci v zemi původu za dostatečně aktuální.

Pokud jde o námitku, že správní orgán musí v řízení o mezinárodní ochraně bez jakýchkoli pochybností prokázat skutečnosti vyvracející žadatelova tvrzení, postačí odkaz na judikaturu vztahující se k principu materiální pravdy, jímž je ovládáno zjišťování skutkového stavu v azylových věcech. V rozsudku zdejšího soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, se uvádí: *„Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.“* Je tudíž zřejmé, že tvrzení žadatele mohou zpochybnit i taková zjištění, která jeho pravost popírají bez zásadních

pochybností. Právě to se v posuzované věci stalo díky důvěryhodným podkladům, které žalovaný k otázce svobody vyznání v Arménii nashromáždil. Přehlédnout přitom nelze ani naznačený kontrast uvedených zjištění vůči částečně obecným tvrzením stěžovatelky.

Zdejší soud se nemohl blíže zabývat problémy, které stěžovatelka přdestřela v dodatku ke kasační stížnosti, neboť se jedná o důvody neuplatněné v řízení před krajským soudem. Stěžovatelka je v žalobním řízení uplatnit mohla, a pokud tak neučinila, je v této části kasační stížnost nepřipustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Zároveň je třeba zdůraznit, že tato tvrzení z povahy věci nemohou aktivovat zásadu non-refoulement, kde by uplatnění novot bylo možné. Z vyjádření stěžovatelky je nicméně patrné, že jí jde především o zachování pobytu na území České republiky, což však není primárně řešitelné prostřednictvím zákona o azylu.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje v posuzované věci dostatečná vodítka pro vypořádání se s kasačními body a zdejší soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto nezbylo, než kasační stížnost ve smyslu § 104a s. ř. s. odmítnout jako nepřijatelnou.

Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu